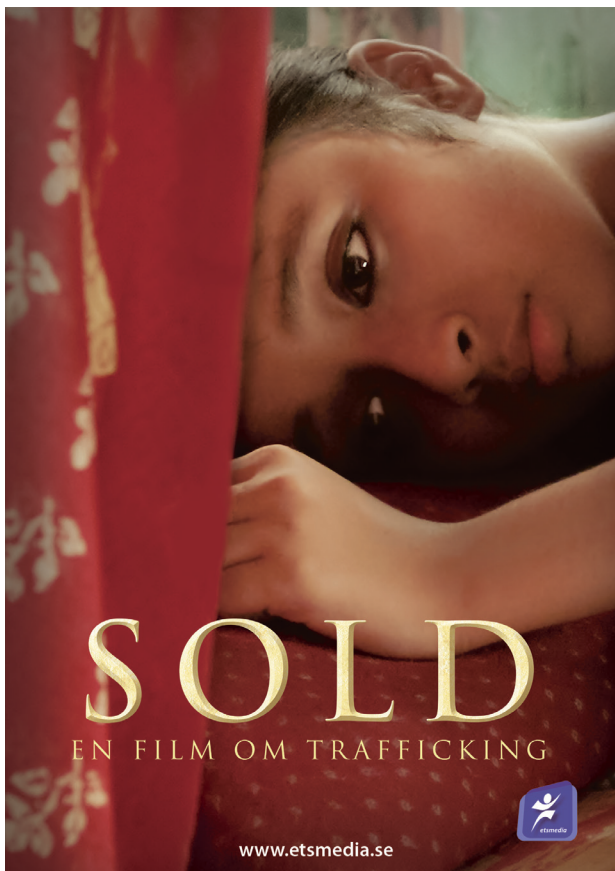

FILMHANDLEDNING

SOLD

Handling

Den snabbast växande varan i världen är inte olja, kaffe eller majs. Det är barn. Omkring 1,2 miljoner barn försvinner varje år och människohandeln ökar och sker i alla länder, över hela världen. Enligt FN är människohandel idag den tredje största brottsliga verksamheten i världen, näst efter narkotika- och vapenhandel.

SOLD är berättelsen om 13-åriga Lakshmi som tvingas resa från byn i Nepal till Indien för att tjäna in pengar till sin familj och som mot sin vilja hamnar på en bordell.

Filmen bygger på en bästsäljande roman av Patricia McCormick som i sin tur är baserad på sanna historier. Romanen har vunnit flera internationella priser.

FILMFAKTA

ARTIKELNUMMER: ETS5075

ÄMNE: Samhällskunskap, Biologi, Värdegrund

ÅLDER: Från 13 år (H, Gy)

PRODUKTIONSBOLAG: Jaya International

PRODUCENT: Jane Charles

PRODUKTIONSÅR: 2016

PRODUKTIONSLAND: USA

REGISSÖR: Jeffrey D. Brown

LÄNGD: 55 min

SPRÅK: Engelska

TEXT: Svenska

GENRE: Spelfilm

Undervisningen ska innehålla följande centrala innehåll:

Samhällskunskap, årskurs 7-9

Rättigheter och rättsskipning

- De mänskliga rättigheterna inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Deras innebörd och betydelse samt diskrimineringsgrunderna i svensk lag.
- Olika organisationers arbete för att främja mänskliga rättigheter.

- Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.
- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.

- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konflikthantering och folkrätten i väpnade konflikter.

Samhällsresurser och fördelning

- Hur länders och regioners ekonomier hänger samman och hur olika regioners ekonomier förändras i en globaliserad värld.
- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel arbetsmiljö och arbetsrätt. Utbildningsvägar, yrkesval och entreprenörskap i ett globalt samhälle. Några orsaker till individens val av yrke och till löneskillnader.
- Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

(Fortsättning på sida 2)

FILMHANDLEDNING

SOLD

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur man ska hantera diskussionen och svaren.

DISKUSSIONSFRÅGOR

1. Vad tror du att ordet ”trafficking” betyder?
2. Vilka känslor väcker filmen hos dig? Lakshmi är bara 13 år – kan du känna igen dig själv eller någon av dina kompisar i henne, t.ex. i hur hon tänker/leker/är?
3. Föreställ dig hur det skulle kännas att behöva flytta hemifrån så tidigt och lämna allt som du känner till och alla dina kompisar bakom dig. Hur tror du att du skulle känna dig?
4. Tycker du att filmens berättelse kändes trovärdig eller inte? Motivera ditt svar.
5. I vilka länder tror du att trafficking är vanligast? Finns det någon ”gemensam nämnare” för dem?
6. Vad tror du att man kan göra för att motverka och stoppa trafficking?
7. Diskutera vilka orsaker du kan komma på som gör att föräldrar skickar iväg sina barn till arbete med okända människor, eller till och med säljer dem.

UPPGIFTER

Kartan

Lakshmi kommer från Nepal. Ta fram en karta och se vilka länder som gränsar till det. Vad skiljer länderna åt, sett till BNP och levnadsstandard? Vilka statsskick har man? Vad livnar man sig på? Samla informationen om varje land i en presentation.

Följ upp en diskussionsfråga

Följ upp den tidigare diskussionsfrågan ”I vilka länder tror du att trafficking är vanligast?” Ta reda på statistisk över hur verkligheten ser ut. Jämför med ditt/era tidigare svar.

Prostitution

Mumtaz, kvinnan som äger Happiness House, tvingar Lakshmi att prostituera sig. Är det lagligt eller olagligt med prostitution i Indien? Vad har vi för lagstiftning när det gäller prostitution i Sverige? Gör en jämförelse. Ta även reda på statistik för hur vanligt/ovanligt prostitution är i Sverige, jämfört med t.ex. övriga Europa alternativt Indien. Undersök gemensamt i klassen eller dela upp klassen i mindre grupper och låt dem undersöka olika aspekter av detta.

Undervisningen ska innehålla följande centrala innehåll: (fortsättning från sida 1)

Eleverna ska i samhällskunskap kunna utveckla sin förmåga att:

- analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
- uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetsätt och beslutsprocesser.

Samhällskunskap, gymnasiet

- De mänskliga rättigheterna, vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.

Eleverna ska i samhällskunskap kunna utveckla sin förmåga att:

- Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
- Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.

Biologi, årskurs 7-9

Kropp och hälsa

- Människans sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar.
- Metoder för att förebygga sexuellt överförbara sjukdomar och oönskade graviditeter på individnivå, på global nivå och i ett historiskt perspektiv.

Värdegrund, årskurs 7-9

- Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.
- Det etiska perspektivet är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet ska prägla skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.

Situationen i Sverige

Ta hjälp av t.ex. Ecpat, UNICEF eller Rädda Barnen och gör research om hur situationen ser ut i Sverige (då det gäller barn upp till 18 år):

- Hur vanligt är trafficking?
- Var kommer de som utnyttjas för människohandeln ifrån?
- Vad är det vanligast att de utnyttjas för?
- Vilka brukar ligga bakom människohandeln?

Dela upp deltagarna i mindre grupper, ge dem en fråga var. Gruppen gör research tillsammans och får sedan svara på frågan inför klassen. Diskutera sedan gemensamt vad ni lärt er.

FILMHANDLEDNING

SOLD

Organisationer

I filmen finns en organisation som hjälper de prostituerade, dit Lakshmi tar sig för att söka skydd. Ta reda på om det finns sådana organisationer i verkligheten och lite om hur de arbetar. Undersök gemensamt i klassen. Skriv upp på tavlan vilka organisationer ni hittar, var de är verksamma och lite om hur de arbetar.

HIV

En av kvinnorna som Lakshmi möter på Happiness House är Monica. Monica drabbas av ett virus som heter HIV, det virus som orsakar sjukdomen AIDS.

- Hur sprids viruset HIV och vilka miljöer är det vanligast?
- Hur kan vi skydda oss mot HIV? Tror du att människorna i filmen har den möjligheten? Varför/varför inte? Gör en gemensam mindmap där ni samlar det gruppen kommer fram till.

FAKTARUTA

BARNKONVENTIONEN

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Den innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn och är ett rättsligt bindande internationellt avtal för de länder som anslutit sig. De länder som ratificerat barnkonventionen är skyldiga att se till att den följs. I FN:s barnkonvention finns flera artiklar som ska skydda barn från att utnyttjas för trafficking.

Artikel 34. Varje barn har rätt att skyddas mot sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.

Artikel 35. Ingen får köpa eller sälja ett barn. Staten ska bekämpa handel med barn.

(Källa: Unicef 2016)

Sverige och Barnkonventionen

Sverige har förbundit sig till att följa Barnkonventionen. Trots det togs ett omdiskuterat beslut den 20 juni 2016 att ändra lagstiftningen för ensamkommande flyktingbarn. Ta reda på vad lagändringen innebär och fundera/diskutera vilka konsekvenser den kan få, sett ur detta perspektiv.

I januari 2016 fick Länsstyrelserna i uppdrag att ta reda på hur många ensamkommande flyktingbarn som försvinner i Sverige. Läs mer på t.ex. Länsstyrelsens hemsida. Hur ser situationen ut i Sverige idag?

FAKTARUTA

VAD ÄR TRAFFICKING?

Enligt FN är människohandel idag den tredje största brottsliga verksamheten i världen, näst efter narkotika- och vapenhandel. Trafficking och människohandel är olika ord för samma sak – att lura eller kidnappa människor för att sedan sälja dem och utnyttja dem för olika former av arbete. Oftast är det fattiga och utsatta människor som utnyttjas. Trafficking kan gå till på olika sätt. Ett av de vanligare är att personer utlovas ett lönsamt jobb och luras att skuldsätta sig för att få det. Vanligast är att de som utsatts för trafficking tvingas att utföra farliga, enformiga och slitsamma jobb som inga andra vill göra. Det kan till exempel vara i låglönefabriker (sweatshops), på jordbruk, på fartyg och på fiskebåtar.

- Mer än 20 miljoner människor, av dem ungefär 5 miljoner barn, beräknas vara utsatta för någon form av människohandel. Ungefär 14 miljoner av dessa tros utnyttjas som arbetskraft.
- 3 – 5 miljoner människor bedöms säljas för att tvingas in i prostitution, och av dem beräknas ungefär 1 miljon vara under 18 år.

Källa: International Labour Organization (ILO), 2012

FAKTARUTA

PROSTITUTION

De människor som sålts för prostitution utsätts för sexuella övergrepp, hot och våld. De har få möjligheter att kräva att de som utnyttjar dem använder kondom vilket gör dem extra utsatta för sexuellt överförda sjukdomar. Drogmissbruk är vanligt. Trafficking av människor som säljs till prostitution förekommer även i Sverige. År 2000 tog den 16-åriga Danguolė Rasalaitė från Litauen sitt liv. Hon hade lurats till Sverige med löfte om jobb men istället tvingades hon att prostituera sig. Senare gjorde Lukas Moodysson filmen "Lilja 4-ever" som byggde på hennes öde.

- Trafficking av människor för att utnyttja dem för prostitution är den vanligaste formen av trafficking i Europa och utgör ungefär 70 % av all trafficking här.
- I Europa kommer de flesta som utnyttjas från Ryssland och länder i Östeuropa. Men allt fler kommer från länder i Afrika. 2015 beräknades att över 4 000 kvinnor från Nigeria hade sålts till prostitution i Europa.

Källor: Europeiska Kommissionen, Rapport om människohandel, 2016 och The Guardian/IOM, Trafficking of Nigerian women into prostitution in Europe 'at crisis level', 2016